

<< Wolman bruin (Qchem).

>> Meerdere
kleuren.

KLEURGEBRUIK STUWT VRAAG OP

Bij houtverduurzamers nemen de volumes toe. Bedrijven breiden hun capaciteit voor dompelen of impregneren uit. Daarbij vertrouwen zij op de beproefde recepten. Wel staan de eisen die gelden voor de chemicaliën voortdurend bloot aan onderzoek. Ook scherpt Brussel de richtlijnen voor impregneervloeistoffen aan. Maar op dit moment is het uitbreiden wat de klok slaat.

Vlakbij de grens met Groningen, in het Friese Surhuisterveen, bevindt zich het bedrijfsgebouw van Houtenbouwmaterialen.nl. De hal is groot, maar nog niet groot genoeg. Eigenaar Tienko van der Vaart staat aan de vooravond van een flinke uitbreiding met zo'n 2.700 vierkante meter. "Dit maakt dat we straks in totaal circa 5.000 m² aan binnenopslag hebben. Hierdoor kunnen we klanten in de meeste gevallen snel en uit voorraad beleveren", stelt de ondernemer.

Omdat ook zijn andere bedrijf Impregneerhout.nl uit zijn jasje groeit, wordt naast meer voorraden aan hout- en bouwmaterialen ook nog ruimte gemaakt voor twee extra dompelininstallaties.

WERKEN VOOR DERDEN

Daarmee is het einde van Tienko's ambities op impregneergebied nog lang niet in zicht. "In eerste instantie verduurzamen we hoofdzakelijk voor eigen

gebruik. We werden echter benaderd door houtleveranciers om hout voor hen te impregneren - en dan geef je daar gehoor aan. Met dat doel hebben we een website opgezet. Maar op een gegeven moment bleek ons eigen terrein te weinig ruimte te bieden. We konden niet iedereen bedienen. En 'nee' zeggen, dat wil je niet", voert Van der Vaart aan.

Met de kans om een hal te bouwen van 2.700 m² diende zich ook de mogelijkheid aan om de impregneertak uit te breiden. Al verliep dat anders dan gepland. "Ik probeer een aparte locatie voor impregneren te vinden, maar bouw kavels zijn behoorlijk schaars in de gemeente Achtkarspelen. Er loopt nog wel het een en ander; dat is dus nog even afwachten. Het liefst huisvest ik de impregneeractiviteiten in een eigen gebouw, maar dat is nu niet aan de orde. Daarom ga ik de uitbreiding onderbrengen in de nieuwe hal die voornamelijk

<< Wolman creosoot (Qchem).

>>

<< Impregneerhout.nl behandelt vooral vuren en grenen.

<< Veel vraag naar zwart of grijs (Impregneerhout.nl).

voor voorraad bestemd is. Ik krijg er twee dompelinstallaties bij en dan zit ik in totaal op vijf. Een investeringsplan voor een vacuümdrukinstallatie ligt er inmiddels eveneens, al zijn dat toekomstplannen.”

UITMUNTENDE KWALITEIT

Bij Impregneerhout.nl wordt voornamelijk vuren en grenen behandeld. Hout dat groen is geïmpregneerd komt volgens Tienko van der Vaart met name uit het buitenland. De vraag die hij krijgt betreft zwart geïmpregneerd, bijvoorbeeld steigerdelen en lariks, maar ook veel

makkelijker. Maar ik focus me eerst op de uitbreiding. Dat plan is helemaal uitgewerkt. Wanneer de vergunningen eind februari rond zijn, kunnen we halverwege maart starten met de bouw van deloods. De oplevering volgt in augustus of september dit jaar.”

KLEURDIVERSITEIT

Vloeistoffen die worden gebruikt voor het verduurzamen van hout moeten voldoen aan allerlei internationale eisen. Qchem in Heemskerk, leverancier van dit soort vloeistoffen, weet hierover mee te praten. Het bedrijf vertegenwoordigt in de Benelux en Frankrijk de Duitse firma Wolman Wood and Fire Protection.

Naast bestrijdingsmiddelen voor allerlei ongedierte, waaronder houtaantasters, levert Qchem vloeistoffen voor het impregneren van hout. Die doen hun werk in zowel dompelinstallaties als in vacuümdruksystemen. “Wij noemen dit de industriële ofwel de preventieve houtverduurzaming”, vertelt Klaas Lusthof, directeur-eigenaar van Qchem.

Wat is hem opgevallen de laatste jaren? “Dat de vraag naar kleurdiversiteit flink is toegenomen. Lang geleden was het groen en bruin. Bruin is nu een beetje teruggekeerd. In België hebben we drie klanten waar hout bruin geïmpregneerd kan worden, maar daarin zijn de volumes beperkt. Tegenwoordig vormt Wolman olijfgroen de hoofdmarkt. Daarbovenop is er veel vraag naar zwart, grijs en de douglaskleur: de kenmerkende roodbruine tint.”

GEEN GROTE PROBLEMEN

Eén van de Europese wetten voor de vloeistoffen is de Biocide Verordening. De fabrikant en leverancier moeten die altijd goed in de gaten houden, maar Lusthof ziet op dit moment geen grote problemen aan de horizon verschijnen. Op de lange termijn zou dat anders kunnen zijn.

Klaas Lusthof licht toe: “Groen impregneren gebeurt op basis van kopercarbonaat. Daar voorzie ik de komende tien jaar geen moeilijkheden. Voor propiconazool zie ik die echter wel. Deze fungicide is een aantal jaren geleden geclassificeerd als ‘reproductietoxisch categorie B’ en dat komt onder druk te staan. De beoordeling zou vorig jaar zijn afgerond, maar dat wordt september dit jaar. Dan is het de vraag of er een periode van vijf jaar komt waarin de industrie de kans krijgt alternatieven te ontwikkelen en te registreren. Dat duurt in de praktijk de nodige jaren. Dus vijf jaar is een minimum.”

“Dit zijn ingrijpende zaken voor ons. Propiconazool is voor ons een belangrijke stof en zit veel in metaalvrije fluïcides die wij verkopen. Dat hebt je niet zomaar vervangen. Wolman is bezig met productontwikkeling en zal moeten zorgen voor een vervangend product. Brussel wil de komende tien jaar het gebruik van biocides met 50% reduceren. Een mooi streven, maar nauwelijks haalbaar.”

BORATEN

De markt moet dus met alternatieve chemicaliën komen om de levensduur

PROPICONAZOOL ONDER DRUK

grijs. “De vraag naar bruin verduurzaamd hout is er nog steeds, maar wij kunnen elke gewenste kleur bieden in een uitmuntende kwaliteit. Geïmpregneerd hout – in zwart of grijs – wordt veel voor tuinschuttingen gebruikt en bovendien voor vlonders. Ook veel meubelmakers kiezen voor het grijze hout voor interieurdoeleinden”, merkt hij op.

De hogedruk-vacuümketel lijkt er zeker te komen in de toekomst. Van der Vaart: “Impregneren onder druk levert een betere kwaliteit op. De behandelvloeistof dringt namelijk dieper door in het hout. Daarnaast verloopt het procedé iets

<< Tienko van der Vaart verheugt zich op de nieuwbouw.

>> De roodbruine tint van douglas is erg geliefd (Qchem).

van hout op te rekken. “Dat is concurrentie, maar daar is de markt voor. Dat is goed. Het houdt je scherp”, meent Lusthof.

Als voorbeeld noemt hij creosoot waarvan het gebruik de afgelopen decennia steeds verder is teruggedrongen. In Frankrijk mag het vanaf vorig jaar niet meer worden gebruikt. “Dan moet je op zoek naar een alternatief en Qchem biedt een creosootkleur aan die je kunt mengen met een houtverduurzamingsmiddel. Op die manier kan toch hout met een creosootkleur worden aangeboden. Ik verwacht dat creosoot in andere Europese landen ook verboden gaat worden. Het is een kwestie van tijd”, zegt Klaas Lusthof stellig.

Hij geeft een ander voorbeeld: “In België verkopen we nog impregneerzout en daar zit ook boorzuur in. Dat mag in België nog wel, maar in Nederland niet. In Nederland hebben we eenzelfde type product, maar dan boorzuurvrij.”

VERBOD

Iemand die daar meer van weet, is ingenieur Marina van der Zee. Zij is projectleider voor onder andere houtverduurzaming en houtmodificatie bij SHR. Ook zij ziet dat de volumes toenemen in de houtverduurzamingsindustrie. Verduurzaamde en gemodificeerde houtproducten worden steeds bekender en vaker toegepast. Echte nieuwe ontwikkelingen op het gebied van verduurzaming zijn er volgens haar niet. De enige

nieuwe maatregel is er op het gebied van boraat.

Marina van der Zee: “Het betreft eigenlijk alleen boraat en die stof is al uit de meeste houtverduurzamingsmiddelen, op een paar nichemarkten na. Men kijkt of dat verder verboden kan worden voor het dompelen met verduurzamingsmiddelen. Er zijn richtlijnen voor hoe je daarmee om moet gaan. Dat kan met of zonder KOMO. Boraat wordt nog gebruikt voor bovengrondse toepassingen zoals geveldelen.”

SHR was slechts zijdelings betrokken bij het boraatverhaal. “Ons is gevraagd aan het begin van de herfst om in de houtbranche bekend te maken dat boraaten verboden gaan worden. Mensen kunnen bij ons terecht met vragen over alternatieven. Want er zijn hele goede vervangers”, benadrukt Van der Zee. SHR heeft hierin dus meer een voorlichtingsrol.

Op dit moment is de inspraakperiode achter de rug en wordt gekeken of boraat wel of niet verboden gaat worden, of dat het alleen voor een beperkte markt blijft toegestaan. “Maar,” voegt Marina van der Zee eraan toe, “er is altijd nog een overgangperiode. Bedrijven krijgen dan de gelegenheid om over te stappen. In de meeste houtverduurzamingsmiddelen was boraat al vervangen.”

VOLLE BAK BIJ ACCSYS

Toen Covid-19 wereldwijd toesloeg, was het voor veel leveranciers en producenten van gemodificeerd hout in Neder-

land afwachten hoe de marktvraag zich zou ontwikkelen. Ook Accsys Technologies in Arnhem, producent van onder andere het geacetylerde houtproduct Accoya, vroeg zich af of ze de stijgende lijn kon vastgehouden. Dat bleek mee te vallen. Eind 2020 maakte Accsys bekend dat de productie weer op het peil van begin van het jaar was. De dip die was ontstaan naar aanleiding van de pandemie bleek geheel weggewerkt. Voor komend jaar heeft het bedrijf plannen om flink uit te breiden.

“Wij zijn weer helemaal op volle kracht”, aldus Bert Kattenbroek, technisch verkoopmanager bij Accsys. “Het gaat hartstikke goed. We kunnen meer verkopen dan we kunnen maken. Toen die crisis kwam was het even pas op de plaats en in Engeland vielen orders weg. >>

AMERIKAANS AVONTUUR

In de Verenigde Staten bereiden Accsys Technologies en chemieconcern Eastman via een joint-venture de bouw van een Accoyafabriek voor.

Bert Kattenbroek: “Wij leveren wereldwijd. De productie gaat nu vanuit Arnhem naar bijna heel Europa en ook naar Amerika. De vraag is niet bij te benen. Accoya heeft zich bewezen, het krijgt steeds meer naamsbekendheid en het laat zien wat het qua levensduur over de langere termijn doet. En die ervaringen zijn goed.”

Het Amerikaanse avontuur moet, als het goed gaat, over een aantal jaren een fabriek opleveren. Vooralsnog zit dit traject in een verkennende fase.

Toen besloten we de productie iets naar beneden bij te schalen. Maar een paar weken later was alweer zichtbaar dat we volle bak konden gaan draaien.”

ACCOYA HEEFT ZICH BEWEZEN

UITBREIDINGEN

Accsys Technologies profiteerde mede van een veranderde licentie-overeenkomst met Cerdia Productions. Daardoor werd het bedrijf per 1 april 2020 zelf verantwoordelijk voor de verkoop van Accoyahout. Daarbij is het bedrijf met meerdere uitbreidingen bezig. In Hull is een fabriek voor het acetyleren van houtsnippers gebouwd. De

✓ Productie van Accoya wordt opgevoerd.

Verkoop van Accoya overstijgt het aanbod.

houtsnippers zijn onder andere bestemd voor de productie van MDF-plaat Medite Tricoya Extreme (MTX) in de fabriek in Ierland. In de tweede helft van dit jaar gaat de fabriek in Hull draaien.

In Arnhem wordt een vierde ketel voor het acetyleren van massief hout geïnstalleerd. Omdat er productie naar de fabriek in Hull wordt verplaatst, komt ook

nog eens capaciteit in Arnhem vrij. Bert Kattenbroek: “Zodoende kunnen we de productie van Accoya met een derde uitbreiden. We zijn al volop met de engineering bezig en verwachten die vierde ketel begin 2022 op te starten.”

De productie in Arnhem zou daarmee op 80.000 m³ per jaar komen. Dat is broodnodig want de vraag is groot. <<

